

Summarizing the foregoing, competitiveness can be defined as the ability of some enterprises to productively occupy a market niche and effectively hold its positions. Competitiveness characterizes the degree of conformity of a separate enterprises to certain market needs: supply (product / service) – demand; marketing measures and methods – opportunities to provide competitive advantages; enterprise – security and development prospects in a competitive market; country – an economic and social model of nation-wide development; globalization – internationalization of international markets.

References:

1. Heyne, P.T. Microeconomics: economic way of thinking. 5th Edition edition. Highlighting, 1998. 362 p.
2. Krugman, P.; Obstfeld, M. International Economy: Theory and Policy. 8 edition. Prentice Hall, 2008. 712 p.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В СВІТІ ЯК ВИКЛИК ДЛЯ УКРАЇНИ

*Редзюк Є.В., канд. екон. наук, доцент
ДУ «Інститут економіки та прогнозування»
НАН України, м. Київ*

Сучасні фінансово-інвестиційні ринки є раціональними, прозорими, швидкодіючими і ефективними, а тому Україна має прагматично з певною стратегією розвивати власний ринок капіталів, що в довгостроковій перспективі посилить її торговельно-економічний потенціал в світі і сформує позитивний інвестиційний клімат.

Згідно з досліджень ОБСЄ, стан інвестиційного клімату можна визначити, використовуючи 3 змінних:

- макроекономічні умови, зокрема, фінансово-бюджетна, кредитно-грошова і торгова політика;
- якість управління і наявність інститутів;
- ступінь розвиненості інфраструктури.

На формування ділового та інвестиційного клімату впливають далеко не тільки такі фактори, як рівень податкових ставок або податкові пільги для бізнесу. До числа інших найважливіших факторів відносяться рівень політичної стабільності, верховенство закону, макроекономічні умови, ступінь довіри до уряду і якість нормативно-правового середовища.

Транснаціональні компанії вважають за краще вкладати кошти в країни зі стійким діловим кліматом, де витрати, затримки і ризики зведені до мінімуму. У той же час малі і середні підприємства успішніше розвиваються там, де відсутня надмірний податковий і адміністративний тиск. Існує чіткий зв'язок між економічним зростанням і процвітанням, рівнем інвестицій і якістю ділового клімату.

Для цього необхідні ряд реформ: реформа системи оподаткування, реформа ринку праці, пенсійна реформа, а також оздоровлення фінансово-банківської системи.

Щоб отримати конкурентоспроможний дохід, інвестор прагне обійти три основні перешкоди – витрати, затримки і ризики. Якщо при несприятливому інвестиційному кліматі податки, мита, штрафи, корупційні витрати і потреба в додаткових послугах (юристів, бухгалтерів, консультантів і т.п.) підвищують вартість інвестиційної угоди, інвестор буде шукати інші можливості, навіть якщо вартість інших ресурсів: трудових, транспортних і енергетичних - відносно невисока.

В цьому контексті особливо цікавим прикладом є шлях реформування інвестиційного клімату в 1990-ті роки в Ірландії, коли були проведені суттєві економічні перетворення, в результаті чого вона перетворилася в одну з провідних країн в Європі. Для цього Ірландія реформувалась і досягла значного економічного зростання, запропонувавши підприємницькій спільноті такі умови:

- найнижчу в Європі ставку податку з прибутку – 12,5 %;
- конкурентоспроможний рівень витрат завдяки наявності молодій висококваліфікованій робочій силі;

- відмова від необґрунтованого втручання з боку влади, орієнтація на конкуренцію і дерегулювання;
- інфраструктуру, до складу якої входить добре обладнаний міжнародний аеропорт, пов'язаний з багатьма економічними центрами Європи і Північної Америки;
- високоякісну університетську базу (технологічну);
- партнерські відносини між урядом, профспілками і роботодавцями;
- зацікавленість в економічному розвитку і прагнення залучити кращі компанії для інвестування в Ірландію;
- наявність англомовного населення, що активно підвищує рівень своїх знань і впроваджує інновації [1].

Україна має врахувати досвід Ірландії для формування привабливого інвестиційного іміджу і ефективного фінансового і фондового ринків. Доцільним є лібералізація валюто-обмінних операцій. НБУ проводить спрощення в обмінних операціях і надає більш лібералізовані умови для заведення або виведення валютної виручки. Але все одно є суттєве відставання від інших країн світу. Структура довгострокових інвестицій в економічно розвинених країнах свідчить про поворот інвестиційної політики з вкладень в нове обладнання і технології на інвестиції в підготовку і розвиток наукового, технологічного і управлінського персоналу. Наприклад, в Японії на нові технології і обладнання витрачається 8 % ВВП, а на освіту і перепідготовку персоналу – 16 %, в США ця частка ще вище – 20 % ВВП. У 2018 році інвестиції в нематеріальні активи в Україні склали лише 6,7 %. Йдеться про інвестування в об'єкти інтелектуальної власності, ноу-хау, авторські винаходи, інформаційні технології, що є незначним [2].

Україна за 2018 рік отримала лише 2,4 млрд. доларів США інвестицій, що є наднизьким показником (1,9 % від ВВП). Але для системного зростання Україні необхідно досягти 7-15 % інвестицій від ВВП, що обумовлює абсолютну зміну політики щодо залучення інвестицій в її еко-

номіку. Тому нашій країні необхідно здійснити низку ефективних регулятивних та законодавчих ініціатив щодо суттєвого покращення інвестиційного клімату в Україні:

- формування якісних державних інститутів, що забезпечували б довіру, справедливість і неупередженість в українському суспільстві;

- покращення інфраструктури для інвестицій в Україну і її відповідність світовим стандартам (фінансово-банківська сфера, фондова біржа, транспорт, зв'язок, державне регулювання і допомога в реалізації інвестиційних проектів, науково-освітні програми);

- зниження податкового тиску по податкам на фонд заробітної плати і з доходів фізичних осіб, а також одночасне розширення бази оподаткування для непродуктивного споживання та екологічно шкідливого підприємництва (ренти на ресурси, споживання тощо);

- демонополізація та деолігархізація активів в Україні, яка має привести до розблокування суспільного соціально-економічного розвитку та підприємницьких ініціатив;

- впровадження цільових механізмів та інструментів економічного зростання;

- спрощення і вдосконалення законодавства, що регулює підприємницьку діяльність за стандартами країн ЄС;

- забезпечення прозорих і зрозумілих правил щодо набуття права власності на землю в Україні [3;4].

Перелік посилань:

1. Руководство по наилучшей практике в области формирования позитивного делового и инвестиционного климата / ОБСЕ. Вена, 2006. URL: <https://www.osce.org/ru/eea/19769?download=true>

2. Діденко С. Капітальні інвестиції в економіку України: оцінка поточного стану та перспектив. *Інформаційно-аналітичний портал UA.NEWS* : веб-сайт. URL: <https://ua.news/ua/kapitalni-investytsiyi-v-ekonomiku-ukrayiny-otsinka-potochnogo-stanu-ta-perspektyv/>

3. Кораблін С. Финансовая нестабильность. *Зеркало недели*. Вип. № 11. 23-29.03.2019. URL: https://zn.ua/macrolevel/finansovaya-nestabilnost-312549_.html

4. Редзюк Є. В. Інвестиційний менеджмент : навч. посіб. Київ : НАКККиМ, 2014. 288 с.